

Προτάσεις χρήσης του Η/Υ στη βελτίωση της γλωσσικής ικανότητας των αλλοδαπών μαθητών του Δημοτικού

Καβρουματζής Κωνσταντίνος, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ΜΔΕ "Μοντέλα Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Εκπαιδευτικών Μονάδων" Πανεπιστήμιο Αιγαίου/ΤΕΠΙΑΕΣ

Summary

Since linguistic deficiency is the primary parameter for the marginalization of the foreign pupils, its eventual improvement is a substantial channel for the social integration of this sensitive social group. Therefore the designing of activities with the utilization of educational software aims at the creation of exercises oriented at the covering of the linguistic needs of these pupils. The given activities are designed on the basis of the principles of cooperation and development of the interactive relationships between the Greek-speaking and the foreign-speaking pupils. In addition, the thematic, the content, and the type of the activities aim at the pointing out and the acknowledgement of the cultural particularity of these pupils. Finally, the use of PCs, by favouring the disincrimination of the error and the repetition of the exercises at will, contributes to the improvement of the linguistic ability and, in projection, to the autonomy and the self-confidence of the foreign pupil – elements that are necessary for its school integration.

1. Θεωρητικό πλαίσιο

Σχετικές έρευνες σε εθνικό (Κουτσογιάννης, 2001, Γιακουμάτου, 2003) και διεθνές (Tweddle, 1995) επίπεδο τα τελευταία χρόνια επισημαίνουν τις σημαντικές προσπάθειες που έχει επιφέρει η τεχνολογική εξέλιξη για την αξιοποίηση του Η/Υ στα γλωσσικά μαθήματα. Η ενσωμάτωση των ΤΠΕ στη σχολική τάξη αποτελεί μία από τις καινοτόμες δράσεις που εντάσσονται στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Σπουδών (ΔΕΠΠΣ, 2002). Ο Η/Υ θεωρείται ως ουσιαστικό διδακτικό εργαλείο που ανανεώνει και εμπλουτίζει τη διδακτική διαδικασία (Hawisher, Selfe 1991), ενώ, συγχρόνως, προάγει τη συνεργατικότητα (Olguín, Delgado, Ricarte, 2000) και την αυτομάθηση (Φούντα, Κολοκοτρώνης, 2005). Ως προς τη γλωσσική αγωγή, δραστηριότητες σχεδιασμένες για την ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων χρησιμοποιήθηκαν για την καλύτερη αφομοίωση και εκμάθηση, τόσο της μητρικής όσο και των ξένων γλωσσών. Η χρήση του Η/Υ αναδεικνύεται σημαντική για την ανάπτυξη όχι μόνο της δεξιότητας κατανόησης του γραπτού λόγου αλλά και της δεξιότητας παραγωγής (Κουτσογιάννης, 1998). Μικρός, ωστόσο, είναι ο συσχετισμός της χρήσης του Η/Υ στην ανάπτυξη της γλωσσικής ικανότητας των αλλοδαπών μαθητών, αν λάβουμε υπόψη ότι οι συγκεκριμένοι μαθητές ενώ είναι, συνήθως, επαρκείς στον προφορικό λόγο, αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες στο γραπτό, τόσο στην κατανόηση όσο και στην παραγωγή γραπτού λόγου. Για το λόγο αυτό, στην παρούσα εισήγηση, εξετάζουμε τις συνθήκες σχεδιασμού γλωσσικών δραστηριοτήτων που απευθύνονται κυρίως σε αλλοδαπούς μαθητές. Οι δραστηριότητες αυτές αποσκοπούν στη βελτίωση χειρισμού της γλώσσας της χώρας υποδοχής, της ελληνικής εν προκειμένω, επειδή η γλωσσική επάρκεια αποτελεί τον πρώτο και ουσιαστικότερο παράγοντα κοινωνικής ενσωμάτωσης.

2. Γενική Προβληματική

Επειδή η θεωρητική προσέγγιση των ΤΠΕ έχει τύχει μεγάλης διερεύνησης και ενασχόλησης, στην παρούσα εισήγηση, θα προσεγγίσουμε με πιο πρακτικό τρόπο τη χρήση των ΤΠΕ στη σχολική

τάξη και πιο συγκεκριμένα στην Στ' Τάξη του Δημοτικού. Στόχος μας, επίσης, είναι να συνδυάσουμε την χρήση του Η/Υ με ένα άλλο μεγάλο στοιχείο των εκπαιδευτικών συστημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την ένταξη και την κοινωνικοποίηση των αλλοδαπών μαθητών.

Λόγω του ότι η ενδεχόμενη γλωσσική ανεπάρκεια των αλλοδαπών μαθητών αποτελεί πρωταρχικό λόγο περιθωριοποίησής τους (Γεωργογιάννης, Μπομπαρίδου 2002), θεωρούμε ότι η βελτίωση της γλωσσικής ικανότητάς τους αποτελεί τον ουσιαστικό δίαυλο της κοινωνικοποίησης και της σχολικής ένταξης τους. Κάτω από αυτό το πρίσμα, θα εστιάσουμε το ενδιαφέρον μας στην παρουσίαση γλωσσικών δραστηριοτήτων που στοχεύουν στην ενδυνάμωση των γλωσσικών δεξιοτήτων των αλλόφωνων μαθητών μέσα από τη χρήση του Η/Υ.

Οι δραστηριότητες αυτές στηρίζονται στις αρχές της συνεργατικότητας και της αλληλεπίδρασης και αποσκοπούν στην ενεργητική εμπλοκή του μαθητή στη διενέργεια γλωσσικών ασκήσεων. Αποτελούν ένα ενδεικτικό παράδειγμα της ένταξης των ΤΠΕ στην Πρωτοβάθμια και εξετάζονται ως εργαλεία ενθάρρυνσης και βελτίωσης των επιδόσεων των μαθητών εκείνων που παρουσιάζουν ιδιαίτερες δυσκολίες στη γλωσσική ικανότητα. Όπως είναι αναμενόμενο, οι αλλόφωνοι μαθητές παρουσιάζουν δυσχέρειες στην ανάπτυξη των γραπτών δεξιοτήτων, τόσο σε επίπεδο κατανόησης όσο και σε επίπεδο παραγωγής λόγου. Ως εκ τούτου, οι δραστηριότητες που θα παρουσιάσουμε στη συνέχεια, σχεδιάστηκαν με γνώμονα την ανάπτυξη των γραπτών δεξιοτήτων και ειδικότερα, τη βελτίωση της ορθογραφίας, της εφαρμογής γραμματικών κανόνων, του σχηματισμού παράγωγων λέξεων και της αντίληψης της νοηματικής δόμησης του γραπτού λόγου.

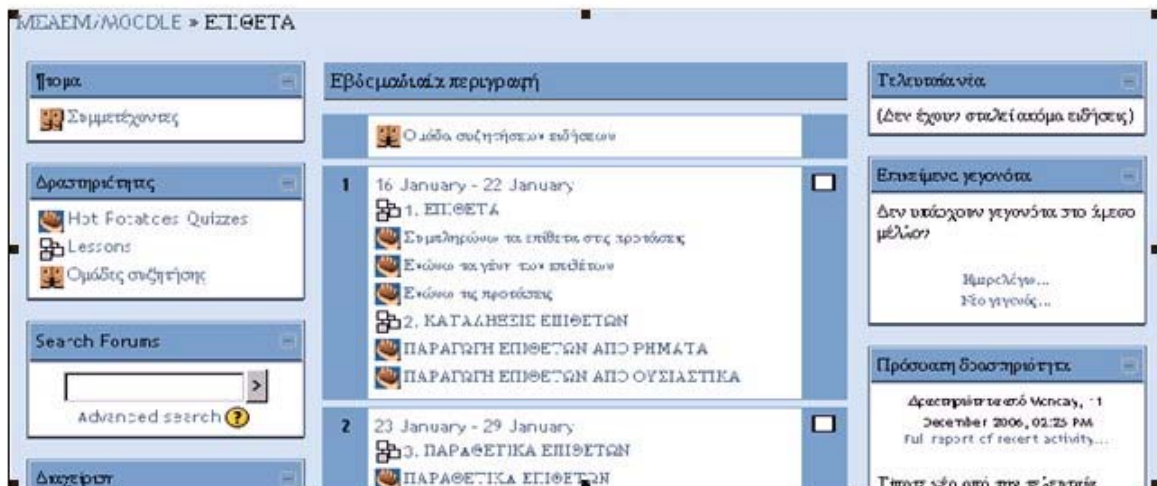
Τα μαθήματα – δραστηριότητες που θα δείτε αποτελούν προέκταση των διδακτικών εννοιών του μαθήματος της γλώσσας της Στ' του Δημοτικού και αφορούν σε γραμματικά και λεξιλογικά φαινόμενα που παρουσιάζουν ιδιαίτερες δυσκολίες στην αφομοίωσή τους από τους μαθητές. Αν και οι δραστηριότητες αυτές έχουν σχεδιαστεί με τελικούς αποδέκτες όλους τους μαθητές της Στ' Τάξης, θα περιοριστούμε στη συμβολή τους στην ενθάρρυνση και, κατ' επέκταση, στη σχολική ένταξη των αλλόφωνων μαθητών. Για το λόγο αυτό, θα εξετάσουμε τις δραστηριότητες αυτές ως προς τα πιο κάτω πεδία, επειδή θεωρήσαμε ότι σχετίζονται άμεσα με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι αλλόφωνοι μαθητές στη γλώσσα :

- Τη θεματική των κειμένων μέσα από τα οποία παρουσιάζονται οι δραστηριότητες,
- Τους γλωσσικούς στόχους των δραστηριοτήτων που εστιάζουν στις πιο συνήθεις δυσκολίες των αλλοδαπών μαθητών,
- Τη διαχείριση των δυνατοτήτων του Η/Υ, με σκοπό:
  - Την εξατομικευμένη χρήση του προτεινόμενου εκπαιδευτικού λογισμικού (Hot Potatoes, <http://hotpot.uvic.ca/>)
  - Τη χρονική διαχείριση της υλοποίησης των δραστηριοτήτων
  - Την απενεχοποίηση του λάθους και τη δυνατότητα αυτοδιόρθωσης
  - Τη δυνατότητα επανάληψης
  - Τη δυνατότητα αυτοαξιολόγησης
- Τη δυνατότητα ανάπτυξης συνεργατικών σχέσεων ανάμεσα στους μαθητές και, κατ' επέκταση,
- Την ανάπτυξη διαδραστικών σχέσεων ανάμεσα σε ελληνόφωνους και αλλόφωνους μαθητές.

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται πέντε ενδεικτικές δραστηριότητες ο σχεδιασμός των οποίων έγινε βάσει των πιο πάνω αξόνων, με στόχο την ανάπτυξη της γλωσσικής ικανότητας των αλλοδαπών μαθητών. Τα εν

λόγω μαθήματα μπορούν να παρουσιαστούν είτε σε on line σύνδεση, μέσω της πλατφόρμας moodle, είτε εκτός σύνδεσης, ως αυτόνομο διδακτικό λογισμικό. Η πρώτη σελίδα είναι η σελίδα εισαγωγής στο δικτυακό χώρο των προτεινόμενων μαθημάτων έτσι όπως παρουσιάζεται στην πλατφόρμα moodle (Εικόνα 1).

Εικόνα 1.

Το μενού πλοήγησης δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να επιλέξουν τις ασκήσεις που τους ενδιαφέρουν. Η θεματολογία των δραστηριοτήτων είναι συναφής με τις θεματικές ενότητες των μαθημάτων του βιβλίου της Γλώσσας της Στ' Δημοτικού και εστιάζουν στα αντίστοιχα γλωσσικά φαινόμενα που παρουσιάζονται στις ενότητες αυτές. Πιο συγκεκριμένα, στα προτεινόμενα μαθήματα έχουμε απομονώσει μία σειρά δραστηριοτήτων που αφορούν στα επίθετα, τόσο ως προς την παραγωγή τους όσο και ως προς τη χρήση τους στο γραπτό λόγο. Η χρήση των επιθέτων παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον επειδή αποτελούν μέρος των πιο αφηρημένων εννοιών της γλώσσας και συμβάλλουν στην έκφραση προσωπικών και σύνθετων ιδεών.

3. Πρώτη Δραστηριότητα «Συμπλήρωση κενών»

Η δραστηριότητα «Συμπλήρωση κενών» αποτελείται από ένα κείμενο με κενά, τα οποία οι μαθητές μπορούν να συμπληρώσουν επιλέγοντας από μια λίστα προτεινόμενων λέξεων. Το κείμενο αυτό είναι ένα απόσπασμα από το «Παιχνίδι χωρίς κανόνες» της Γαλάτειας Γρηγοριάδου-Σουρέλη (1982) και παρουσιάζει ιδιαίτερο διαπολιτισμικό ενδιαφέρον ως προς το περιεχόμενό του. Ο Βαγγέλης ένα νέο παιδί από την Ελλάδα, πηγαίνει στη Γερμανία να δουλέψει. Στο δωμάτιο που θα μείνει βλέπει για πρώτη φορά τους δύο συγκατοίκους του, έναν Ιταλό, τον Τζόρτζιο και έναν Τούρκο, τον Μεχμέτ. Η συνηγορία που αναπτύσσεται σιγά-σιγά μεταξύ τους, τους κάνει να ξεχάσουν τις διαφορετικές καταγωγές τους και να ενωθούν μπροστά στη νέα κοινή πραγματικότητά τους. Αν και η άσκηση ζητάει μόνο τη συμπλήρωση των κενών με τις προτεινόμενες λέξεις, η κατανόηση του συγκεκριμένου είναι απαραίτητη για τη σωστή επιλογή. Οι λέξεις αυτές παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον τόσο ως προς την ορθογραφία τους όσο και ως προς το νόημά τους. Σκόπιμα, επιλέχθηκαν οι ζητούμενες λέξεις να παρουσιαστούν σε ένα συγκεκριμένο που παρουσιάζει διαπολιτισμικό ενδιαφέρον, στοχεύοντας στην κινητοποίηση των βιωματικών εμπειριών του χρήστη – μαθητή, γεγονός που συμβάλλει σε μια πρώτη αναγνώριση της διαφορετικότητας της πολιτισμικής ταυτότητας του ατόμου.

Με τον τρόπο αυτό, ο μαθητής οδηγείται στην αποκωδικοποίηση του νοήματος του κειμένου, ενεργοποιώντας πιο σύνθετες γλωσσικές

δεξιότητες, όπως η κατανόηση ενός λογοτεχνικού κειμένου που απαιτεί τη σύγκλιση των γλωσσικών δεξιοτήτων (γραμματικών, λεξιλογικών, μορφοσυντακτικών) και την ενεργοποίηση της βιωματικής γνώσης του κόσμου.

Ως προς τη χρηστική δεξιότητα του Η/Υ, ο μαθητής καλείται να συμπληρώσει τα κενά, είτε σύροντας με το δρομέα την επιλεγμένη λέξη μέχρι το κενό είτε επιλέγοντας ένα-ένα τα γράμματα, γράφοντας δηλαδή ολόκληρη τη λέξη (Εικόνα 2).

Εικόνα 2.

Διαβάζω προσεχτικά το κείμενο και ενώνω σωστά τις λέξεις ή φράσεις

Άσκηση αντιστοίχισης

Σύρε τις λέξεις ή τις εικόνες που βρίσκονται δεξιά δίπλα στις αντίστοιχες αριστερά. Μόλις τελειώσεις πάτα "Έλεγχος".

Έλεγχος

Ο Ιταλός βγάζει από τη βαλίτσα	Ελλάδα
Ο Τούρκος βγάζει από τη βαλίτσα	μια χούφτα κάστανα.
Ο Έλληνας βγάζει από τη βαλίτσα	ένα μικρό ραδιόφωνο.
Βαγγέλης	ένα ηλεκτρικό μάτι.
Τζόρτζο	Ιταλία

Και στις δύο περιπτώσεις θεωρούμε ότι ο μαθητής ενθαρρύνεται με τον άμεσο αυτό τρόπο να εστιάζει την προσοχή του στη μορφή και το νόημα της λέξης ελέγχοντας έτσι είτε την ικανότητά του στην κατανόηση μιας λέξης ως προς το συγκείμενό της (σύροντας τη λέξη) είτε στην ορθογραφία της λέξης εφόσον αποφασίσει να τη γράψει, επιλέγοντας τα γράμματα.

4. Δεύτερη δραστηριότητα «Συμπλήρωση κενών»

Στο ίδιο πνεύμα κινείται και η δεύτερη δραστηριότητα, η οποία εστιάζει στη χρήση του επιθέτου σε ένα κείμενο, διαφορετικής, όμως, φύσης (Εικόνα 3).

Εικόνα 3.

Γράψτε τις απαντήσεις σου στα κενά. Μόλις εισάγεις όλες τις απαντήσεις σου, κάνε κλικ στο κουμπί "Έλεγχος".

Αφθονος έντονη καλύτερος μητρική μικροί ξένη φυσικό

Η αλήθεια είναι πως όσο πιο [ ] είμαστε, τόσο πιο εύκολα μαθαίνουμε μια « [ ] γλώσσα». Πρώτα απ' όλα γιατί έχουμε το χρόνο με το μέρος μας! Φανταστείτε ότι ένα παιδί, για να κατακτήσει τη « [ ] του γλώσσα», αφιερώνει χιλιάδες ώρες τα πέντε πρώτα χρόνια της ζωής του. [ ] χρόνος για να συνηθίσει στο άκουσμα της γλώσσας, για να επαναλαμβάνει, να κάνει δοκιμές και λάθη. Στο σχολείο δε γίνεται να μάθουμε μια γλώσσα με τον ίδιο « [ ] » τρόπο. Ο [ ] τρόπος για να μάθουμε είναι να επικοινωνούμε με άλλους ανθρώπους που ζουν στον ίδιο τόπο ή σε άλλους τόπους. Στις μέρες μας αυτή η ανάγκη για επικοινωνία φαίνεται πως είναι πολύ [ ]. Έτσι, πάνω από το μισό του πληθυσμού της Γης μιλάει άνετα τουλάχιστον δύο γλώσσες.

α	Α	ε	έ	η	ή	θ	ι	ί	κ	λ	μ	ν	ξ	ο	ό	ρ	σ	ς
				τ	υ	ύ	φ											
Έλεγχος																		

Το κείμενο αυτό αναφέρεται στη διάκριση ανάμεσα στη μητρική και την «ξένη» γλώσσα και σκοπεύει στην άμεση ευαισθητοποίηση των μαθητών στην ύπαρξη άλλων γλωσσικών κωδίκων.

Η υλοποίηση της δραστηριότητας διενεργείται με τον ίδιο τρόπο όπως και στην προηγούμενη, το συγκεκριμένο ωστόσο παρουσιάζει ενδιαφέρον τόσο ως προς την κατανόησή του – επειδή δεν είναι πια ένα κείμενο περιγραφικό όπως το πρώτο που εξετάσαμε, άρα και πιο εύκολο στην προσέγγισή του – όσο και ως προς τα νοήματά του – επειδή φέρνει τους μαθητές σε επαφή με ένα κείμενο στο οποίο παρουσιάζονται αφηρημένες έννοιες. Αν και ο στόχος μας παραμένει ίδιος - η ένταξη δηλαδή συγκεκριμένων επιθέτων σε ένα κείμενο – ο βαθμός δυσκολίας της δραστηριότητας είναι μεγαλύτερος επειδή το συγκεκριμένο αναφέρεται σε αφηρημένες έννοιες.

Το διαπολιτισμικό ενδιαφέρον της συγκεκριμένης δραστηριότητας είναι εμφανές, εφόσον αφορά στη διαφορά ανάμεσα στη μητρική και την ξένη γλώσσα, γεγονός που ευαισθητοποιεί τους μαθητές στην ύπαρξη άλλων μητρικών γλωσσών και, συγχρόνως, στην άμεση αναγνώρισή τους. Ο τρόπος υλοποίησης της δραστηριότητας παραμένει ίδιος με τον προηγούμενο: σε ζευγάρια με στόχο την ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων ανάμεσα στους μαθητές.

5. Τρίτη δραστηριότητα «Πολλαπλών επιλογών»

Πιο απλή στην υλοποίησή της, η συγκεκριμένη δραστηριότητα πολλαπλών επιλογών έχει ως γλωσσικούς στόχους την εξοικείωση των μαθητών με επίθετα που παράγονται από τα ονόματα κρατών (Εικόνα 4).

Εικόνα 4.

Αντιστοίχισε τις σημαίες με τα επίθετα

Διάλεξε το σωστό επίθετο από τα παρακάτω.
Ελληνική, Αλβανική, Τουρκική, Ουκρανική, Ρουμάνικη
Μόλις τελειώσεις πατάς Έλεγχος.

Δείξε όλες τις ερωτήσεις

<= 5 / 5

A. ? Ουκρανική

B. ? Ελληνική

Οι διαπολιτισμικοί στόχοι ωστόσο είναι ευρύτεροι και αποσκοπούν στην ενσωμάτωση πολιτισμικών στοιχείων / συμβόλων των διαφορετικών ταυτοτήτων των μαθητών. Οι μαθητές καλούνται να ταυτίσουν τη σημαία με τη χώρα, επιλέγοντας από μια σύντομη λίστα επιθέτων. Οι σημαίες που έχουν επιλεγεί καλό θα είναι να σχετίζονται με τις χώρες καταγωγής των αλλοδαπών μαθητών της εκάστοτε τάξης. Ο τρόπος αυτός συντελεί στην έμμεση αναγνώριση της εθνικής ταυτότητας των αλλοεθνών μαθητών μέσα στην σχολική τάξη και στην ισότιμη προσέγγιση των εθνικών συμβόλων τους.

6. Τέταρτη δραστηριότητα «Συμπλήρωση κενών»

Η τέταρτη δραστηριότητα επικεντρώνεται στον εντοπισμό του αντιθέτου ενός επιθέτου μέσα από μια σύντομη λίστα (Εικόνα 5).

Εικόνα 5.

Βρείτε την αντίθετη λέξη που κρύβεται σε κάθε συννεφάκι.

Δείξε όλες τις ερωτήσεις

<= 2 / 5 =>

χαρούμενος
θαρσάλος
απογοητευμένος

Ποιο είναι το αντίθετο της λέξης "ενθουσιασμένος". Ψάξε στο συννεφάκι.

Έλεγχος | Βοήθεια | Δείξε την απάντηση

<= Περιεχόμενα =>

Τα προτεινόμενα επίθετα έχουν επιλεγεί ως λέξεις με ιδιαίτερη πολιτισμική βαρύτητα, επειδή η απουσία συγκείμενου μπορεί να οδηγήσει σε ποικίλους βιωματικούς συνειρμούς.

7. Πέμπτη δραστηριότητα «Σταυρόλεξο»

Ως πέμπτη δραστηριότητα παρουσιάζεται ένα σταυρόλεξο. Οι ζητούμενες λέξεις έχουν ως γλωσσικό στόχο την ταυτοποίηση και την ανάκληση ουσιαστικών ή επιθέτων (Εικόνα 6).

Εικόνα 6.

Κάνε κλικ σε έναν αριθμό στο σταυρόλεξο. ΣΤΟ ΤΑΞΙΔΙΟ ΤΟΥ ΜΑ ΣΕ ΦΟΙΤΗΣΤΕ ΥΡΩΜΕ ΤΗΝ ΑΠΕΝΤΗΣΗ ΚΙ ΕΠΟΙΕ ΤΣΤΕ "ΕΙΣΘΑΝΩ". ΜΟΝΟΣ ΤΑΔΩΘΕ Σ ΠΣΤΟ "ΕΛΛΗΝΣ". Τρόπος με ΟΡΘΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ γράμματα τις απεντήσεις.

Έλεγχος

1. Αυτός του έχει εφόρος.	2. ... ή θύνητος
3. Το αντίθετο του "ίδιος".	3. Ο σβεσμός των ... του ανθρώπου.
5. Το αντίθετο του "φύλας".	4. Το αντίθετο του "σπορρίττω".
7. Το αντίθετο του "δικός".	6. Συώνυμο του "άλοκθής".
8. Κάθελες έχει το δικό του...	7. Αυτός που κατερίζει στις έπληνο σπέι.
10. Το αντίθετο του "πόκιμος".	9. Η "πρώτη γλώσσα" του μαθαίνουμε λέμε αι...

Προηγούμενη Επόμενη

Αφορά σε μία μεταγλωσσική προσέγγιση της γλώσσας, επειδή οι μαθητές περιγράφουν μια λέξη με άλλες λέξεις, οδηγούμενοι με τον τρόπο αυτό στη συνειδητή προσέγγιση του νοήματος κάθε λέξης. Τα ζητούμενα επίθετα αφορούν σε θεματικά και εννοιολογικά πεδία που σχετίζεται με την αρμονική ή τη συγκρουσιακή συνύπαρξη των ανθρώπων, τις ανθρώπινες αξίες και σχέσεις, αποσκοπώντας στην έμμεση προώθηση μιας θετικής προσέγγισης της πραγματικότητας. Επιπλέον, η ανάκληση και αναπαραγωγή στερεότυπων εκφράσεων (π.χ. ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου) στοχεύει είτε στην προώθηση είτε στην ενδυνάμωση της βιωματικής σχέσης του αλλοδαπού μαθητή με την ελληνική γλώσσα.

Για την υλοποίηση της δραστηριότητας, οι μαθητές καλούνται να συμπληρώσουν με κεφαλαία τη λέξη που θεωρούν σωστή, γεγονός που προωθεί τη βελτίωση των επιδόσεων των μαθητών στην ορθογραφία των λέξεων.

8. Συμπεράσματα – Προτάσεις

Από την πιο πάνω παρουσίαση, διαπιστώνουμε ότι οι προτεινόμενες δραστηριότητες έχουν σχεδιαστεί ως ασκήσεις – παιχνίδια, γεγονός που συνάδει με τα ηλικιακά ενδιαφέροντα και δεξιότητες των μαθητών του Δημοτικού. Επιπλέον, η χρήση του Η/Υ, που από μόνη της αποτελεί ένα κίνητρο εμπλοκής των μαθητών στη διαδικασία μάθησης, δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να βελτιώσουν τόσο τις γλωσσικές τους δεξιότητες όσο και τις δεξιότητές τους στην Πληροφορική. Και οι δύο αυτές παράμετροι, θεωρούμε ότι αποτελούν σημαντικούς διαύλους ενδυνάμωσης της αυτοπεποίθησης των μαθητών επειδή, με τον τρόπο αυτό, καταφέρνουν να βελτιώσουν τη γενική εικόνα τους απέναντι στους ίδιους και να μετριάσουν πιθανά αισθήματα κατωτερότητας που έχουν

αναπτύξει απέναντι στους άλλους μαθητές που ανταποκρίνονται καλύτερα στις απαιτήσεις του μαθήματος. Η τόνωση της αυτοπεποίθησης συμβάλλει τα μέγιστα στη δημιουργία κλίματος αποδοχής και ασφάλειας για οποιοδήποτε περιθωριοποιημένο μαθητή, αλλοδαπό ή όχι.

Η θεματική των δραστηριοτήτων εστιάζει στην κατ' αρχήν εμπλοκή του μαθητή προβάλλοντας πιθανές παραμέτρους των βιωματικών εμπειριών του αλλοδαπού μαθητή: για παράδειγμα, τα ονόματα που εμφανίζονται στα κείμενα μπορεί να μην είναι μόνο ελληνικής καταγωγής αλλά να είναι φορείς μιας άλλης κουλτούρας (π.χ. Μεχμέτ, Βαγγέλης). Τα θέματα που προτείνονται προβάλλουν την ετερότητα ως μια απενοχοποιημένη φάση της ζωής του ανθρώπου (π.χ. οι σημαίες διαφορετικών κρατών, οι Έλληνες ως μετανάστες, οι εθνικές γλώσσες) και τη συνύπαρξη ως μία επιθυμητή πραγματικότητα.

Επιπλέον, όπως έχουμε ήδη δείξει στην παρουσίαση των δραστηριοτήτων, ο προτεινόμενος τρόπος εργασίας για την υλοποίηση των ασκήσεων μέσω Η/Υ στοχεύει στην ενδυνάμωση των κοινωνικών σχέσεων ανάμεσα στους μαθητές μιας σχολικής τάξης. Για το λόγο αυτό, ως τρόπος εργασίας προτείνεται η συνεργατική μέθοδος, οι μαθητές δηλαδή δουλεύουν ανά ζεύγη την ίδια δραστηριότητα, επιλέγοντας μια φορά ο ένας και μια φορά ο άλλος τις απαντήσεις. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης θα αφορούν μία μικρή ομάδα και όχι ένα άτομο, ευνοώντας με τον τρόπο αυτό την ανάπτυξη διαδραστικών και συνεργατικών σχέσεων ανάμεσα στους μαθητές. Στη συνέχεια, η άσκηση μπορεί να επαναληφθεί και οι μαθητές ανταλλάζουν ρόλους, κάνοντας έτσι το αντίστοιχο μέρος της δραστηριότητας που δεν είχαν κάνει.

Η χρήση του Η/Υ συντελεί αφενός στην απενοχοποίηση του λάθους λόγω της απουσίας του διδάσκοντος την ώρα της διόρθωσης και, αφετέρου, στη δυνατότητα επανάληψης των στοιχείων εκείνων που χρήζουν μεγαλύτερης προσοχής. Η απεριόριστη δυνατότητα επανάληψης και αξιολόγησης του αποτελέσματος εξαρτάται από την κρίση του μαθητή, ευνοώντας με τον τρόπο αυτό την αυτονομία του κατά τη διαδικασία μάθησης.

Οι προτεινόμενες δραστηριότητες αποτελούν μία ενδεικτική εφαρμογή της χρήσης του Η/Υ στην ενσωμάτωση των αλλοδαπών μαθητών. Στόχος μας ήταν να δείξουμε πώς η χρήση ενός εργαλείου, του Η/Υ εν προκειμένω, μπορεί να ενθαρρύνει την ενασχόληση του αλλοδαπού μαθητή και την εμπλοκή του στην υλοποίηση γλωσσικών ασκήσεων, γεγονός που μπορεί να μην ήταν τόσο αποδοτικό με πιο παραδοσιακούς τρόπους προσέγγισης. Η βελτίωση της γλωσσικής ικανότητας και η αναγνώρισή της από την κοινωνική ομάδα που ανήκει ένα άτομο, αποτελεί κατά τη γνώμη μας το πιο ουσιαστικό βήμα στην κοινωνικοποίηση του αλλόφωνου μαθητή, επειδή αναιρεί το πρωταρχικό στοιχείο διάκρισης: τη γλώσσα.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Γεωργογιάννης, Π., Μπομπαρίδου Χ. (2002), Οι επιδόσεις των μαθητών μειονοτικών ομάδων σε σχέση με τους Έλληνες μαθητές στην Ελλάδα σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των εκπαιδευτικών. Επιστημονική Επετηρίδα Π.Τ.Δ.Ε. Παν/μίου Πατρών «Αρέθας», Τόμος ΙΙ.

Γιακουμάτου, Τ. (2003), Οι νέες τεχνολογίες συναντούν το ελληνικό σχολείο, <http://www2.e-yliko.gr/epimorf/fil/DOKEIMOI.pdf> [Ημερομηνία πρόσβασης 12/4/06].

Κουτσογιάννης, Δ. (1998), Περιθώρια δημιουργικής αξιοποίησης των ηλεκτρονικών υπολογιστών στη διδασκαλία του γραπτού λόγου: Έρευνα σε μαθητές Α΄ Γυμνασίου. Διδακτορική Διατριβή, Τομέας Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ.

Κουτσογιάννης, Δ., (2001), Πληροφορική-επικοινωνιακή τεχνολογία και γλωσσική αγωγή στην ελληνική δευτεροβάθμια εκπαίδευση: κάποιες προκαταρκτικές παρατηρήσεις. Στο: Κουτσογιάννης, Δ., (επιμ.), Πληροφορική - Επικοινωνιακή Τεχνολογία

Και Γλωσσική Αγωγή: Η Διεθνής Εμπειρία, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2002), Διαθεματικό ενιαίο πλαίσιο των προγραμμάτων σπουδών-Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης. τ. Α', τ. Β', Αθήνα, Σεπτέμβριος 2002.

Φούντα, Α., Κολοκοτρώνης, Δ. (2005), Μια ερευνητική προσέγγιση της στάσης μαθητών β/θμιας εκπ/σης για τη διδασκαλία φιλολογικών μαθημάτων με χρήση ΤΠΕ, Πρακτικά 3ου Πανελληνίου Συνεδρίου των Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ, Σύρος.

Ξενόγλωσση

Hawisher, G., Selfe, S. (1991), The Rhetoric of Technology and the Electronic Writing Class. College Composition and Communication, .42 (1).

Olguín C. J. M., Delgado A. L. N., Ricarte, I. L. M., (2000) An Agent Infrastructure to set Collaborative Environments, Educational Technology Society, 3. http://ifets.ieee.org/periodical/vol_3_2000/a02.html [Ημερομηνία πρόσβασης 12/4/06].

Tweddle, S. (1995), A Curriculum for the Future: a Curriculum Built for Change. English in Education 29 (2): <http://www.nate.org.uk/News/Electronic/1.html>